

Ikäystävällinen Naantali -ohjelma vuosille 2021 - 2024

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.11.2020

Hoito- ja vanhuspalvelujen johtaja Taina Lahtiola

Sisällys

1. Ikäystävällinen Naantali	3
2. Lähtökohdat.....	4
3. Ohjelmaa linjaava lainsäädäntö, suositukset ja ohjelmat	6
4. Yhteenvedo naantalilaisiin ikäihmisiin liittyvistä indikaattoreista.....	7
5. Ikäihmisten palvelurakenne vuoteen 2019	8
6. Ikäystävällinen Naantali -ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet	10
6.1. Arvot.....	10
6.2. Visio	10
6.3. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet	11
6.4. Ohjelman toimeenpano	14
6.5. Ohjelman arviointi	14
Seurattavat indikaattorit:	15
Lähteet.....	16

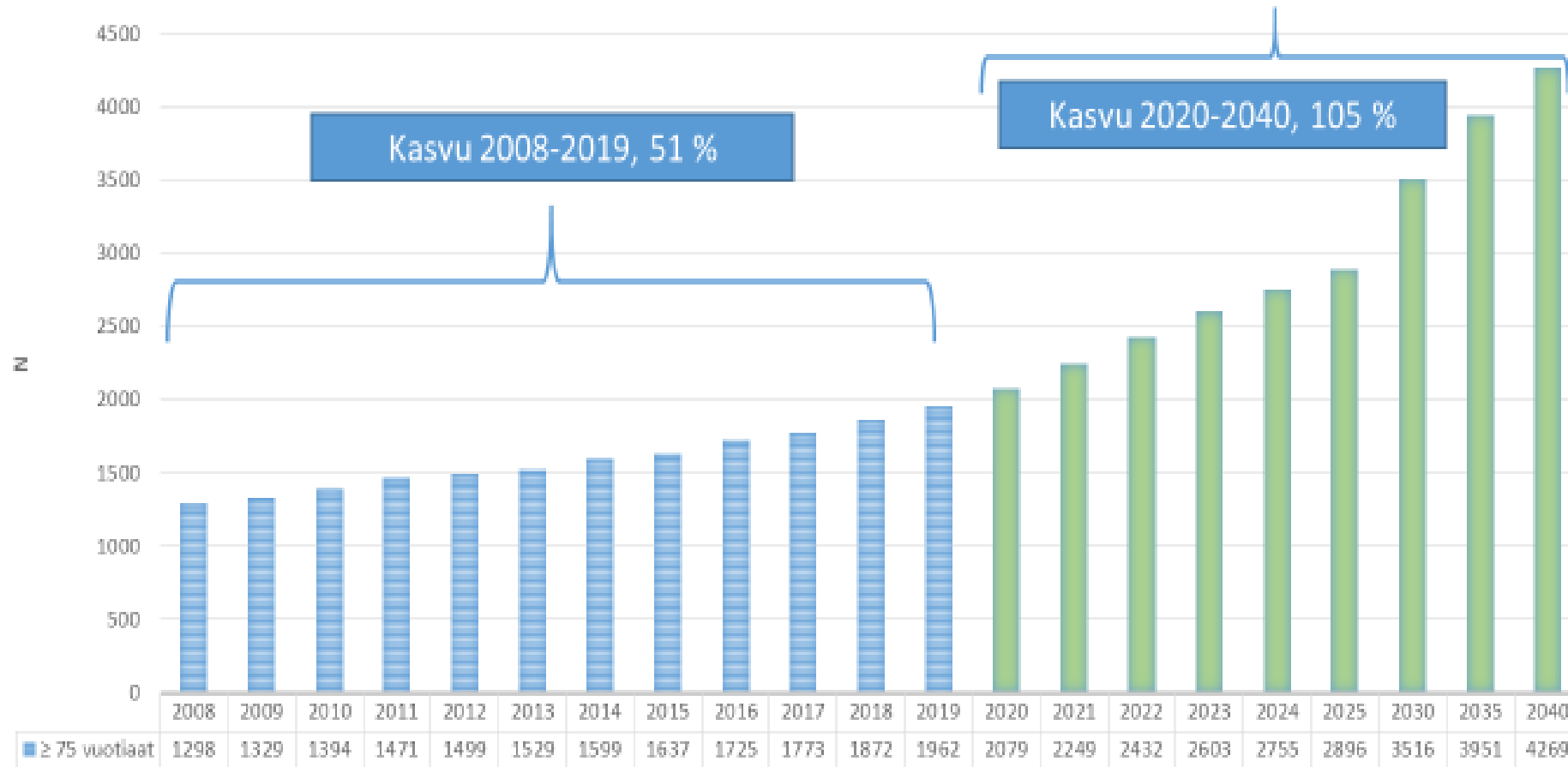
Ikäystävällinen Naantali on kaupungin ikääntymispoliittinen ohjelma vuosille 2021 – 2024. Ohjelmassa määritellään linjaukset ja toimenpiteet, joilla naantalilaisten ikäihmisten hyvinvointia tuetaan ja vahvistetaan.

- Ohjelman laadinta käynnistyi v.2019, tavoitteita ja toimenpiteitä työstettiin yhteistyössä kuudessa asiantuntijatyöryhmässä, joissa mukana myös vanhusneuvoston edustajia, huomioitiin TK:n uusi väestöennuste 9/2019
- Hoito- ja vanhuspalvelujen johtoryhmä - ”työrukkanen”
- Sosiaali- ja terveystieteiden johtoryhmä - ohjausryhmä
- Ohjelmaan on v.2020 sisällytetty laajan asiantuntija-arvion mukaiset kehittämisehdotukset ml. tavoitteet ikäihmisten palvelurakenteelle

Nykyinen Ikäihmisten palvelurakenne vuoteen 2019

- Tällä hetkellä hyvä **MUTTA**
- Ikääntyvän väestön suhteellisen osuuden kasvaessa merkittävästi vuosien 2025-2030 välissä tulee palvelurakennetta edelleen kehittää ja **ENNAKOIDA** palveluntarpeen kasvu
- Ennakointi on vastuullisuutta, vastuullisuus on yksi kaupungin keskeisistä arvoista

≥ 75 vuotiaiden määrä 2008-2019 ja ennuste vuoteen 2040

Lähtökohdat:

- Vanhempien ikäluokkien määrän kasvaessa myös palvelujen ja hoidon tarve lisääntyvät voimakkaasti,
- Ikäihmisten palvelurakennetta tulee tarkastella kriittisesti ja uudistaa vastaamaan **tulevaa palvelutarpeen kasvua**
- Uudistamisen tavoitteena on saada raskaimpien palveluiden tarvetta suhteellisesti pienemmiksi
- Palvelutuotannon painottumisella ennakoivaan toimintaan parannamme ikäihmisten elämänlaatua ja hyvinvointia, mutta hillitsemme myös palvelutuotannon kustannuksia

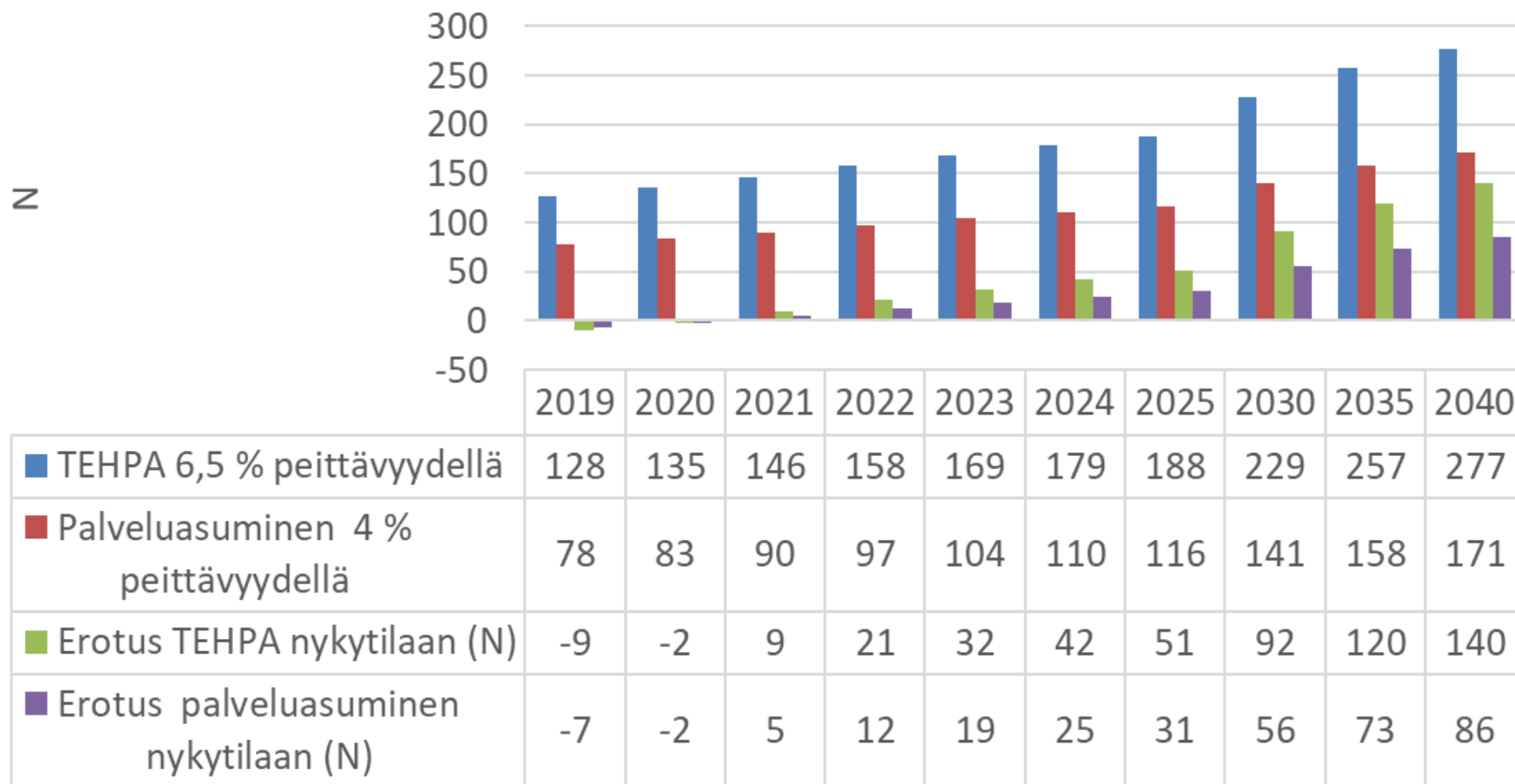
Uusi ohjelma painottaa:

- Ennaltaehkäiseviä ja hyvinvointia edistäviä palveluja ja ikäihmisten osallisuutta
- Kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä, sekä ikäihmisten mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä ja palveluihinsa
- Laaja-alaista ja kattavasti tehtyä palvelutarpeiden kartoitusta ja arviointia
- Kotihoidon oikeaa kohdentumista ja kotihoidon riittävyttä
- Omaishoidon tukemista
- Asumisen monimuotoisuuden ja toimintaympäristöjen kehittämistä
- Tehostetun palveluasumisen riittävyttä

Palvelurakenne vuosille 2021-2024, nykytilaa kevyempi, kohtuullista palvelujen peittävyttä tarkoittava rakenne jossa tavoitteena on:

- Tehostetun palveluasumisen peittävyys yli 75-vuotiaista laskettuna 6,5%
- Palveluasumisen peittävyys 4,0%
- Kotihoidon peittävyys 10-12%
- Vuoteen 2025 tarvitaan 45-55 tehostetun palveluasumisen ja 25-30 palveluasumisen paikkaa lisää, rakennuttamisen ja palvelujen järjestämisen vaihtoehtoja tehdään ehdotukset 30.6.2021 mennessä.

Palvelupaikkojen tarve suhteessa nykytilaan, jos peittävyys nykytilaa matalampi, mutta kohtuullinen

Mitä rakentamisen lisäksi:

- Kehitetään varhaisen tuen palvelumuotoja
- Tarkastellaan kriittisesti palveluiden myöntämisperusteita
- Kehitetään ja monipuolistetaan kotihoitoa
- Kehitetään ikäihmisten kuntoutusta
- Otetaan käyttöön teknologisia ratkaisuja palveluprosessien tueksi
- Suunnitellaan erilaisia esteettömiä asumispalveluja ikäihmisille

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet:

I Hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen

1. Naantalilaiset ikäihmiset säilyttävät terveytensä ja hyvinvointinsa

- Tarjotaan ikäihmisille hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä ja ylläpitäviä palveluja
- Kehitetään varhaisen tuen palvelumuotoja (liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut)
- Kannustetaan ikäihmisiä omaehtoiseen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseen

2. Havaitaan ikäihmisten toimintakykyä alentavia tekijöitä, sekä diagnosoidaan sairauksia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

- Toteutetaan etsivää työtä, jonka avulla pyritään löytämään heikossa asemassa olevat ja tukea tarvitsevat ihmiset, jotka eivät ota yhteyttä sosiaali- ja terveyspalveluihin
- Ylläpidetään ammattilaisten tarjoamaa asiakasneuvontaa ja palveluohjausta teknologiaa hyödyntäen
- Tarjotaan neuvontaa ja palveluohjausta yhteistyössä kaupungin eri toimialoilla

3. Yksinäisyyden ehkäisy ja yhteisöllisyyden lisääminen

- Toteutetaan yhteistyössä kaupungin eri tulosalueiden ja 3. sektorin kanssa, yhteistyötä tiivistetään erilaisten aktiviteettien järjestämiseksi

4. Hyvinvointia edistävien palveluiden yhdenvertainen saatavuus asuinpaikasta riippumatta

- Palveluja on saatavilla eri puolilla Naantalia
- Kehitetään virtuaalisia palveluja ikäihmisille
- Riittävät julkiset liikennepalvelut/kulkuyhteydet turvataan
- Jalkautuvia palveluja tarjotaan niille, jotka eivät pääse siirtymään palveluiden äärelle

5. Ikäihmisten kuntoutus nähdään keskeisenä asiana hoito- ja vanhustalvelujen palvelutuotannossa

- omaehtoinen kuntoutus
- kotikuntoutus
- kuntouttava päivätoiminta ja lyhytaikaishoito
- kuntoutus hoivayksiköissä
- kuntoutus terveystalveluosastolla

II Ikäihmisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksin lisääminen

1. Ikäihmiset osallistuvat palveluiden suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin

- Vanhusneuvosto on vahvasti mukana kehittämässä ja arvioimassa kaupungin palveluja
- Ikääntyvien ihmisten roolia suunnittelu- ja päätöksenteko-osallisuudessa vahvistetaan
- Ikääntyneet, joiden toimintakyky on heikentynyt, osallistuvat omien hoito- ja hoivapalvelujensa suunnitteluun sekä palvelujen laadun arviointiin

2. Ikäihmisten palvelut suunnitellaan osallisuutta edistävästi

- Esteettömyys huomioidaan kaikessa yhdyskuntasuunnittelussa
- Sähköisten palveluiden määrää, laatua ja käytettävyyttä kehitetään

3. Yhteistyötä kaupungin hallinnonalojen, yksityisen- ja kolmannen sektorin välillä tiivistetään ikäihmisten palveluissa

- Tapahtumista ja eri aktiviteeteista tiedotetaan aktiivisesti, useita tiedotuskanavia hyödyntäen

III Avopalveluiden kehittäminen

1. Tuetaan ikäihmisten kotona asumista mahdollisimman pitkään

- Lisätään asiakasohjauksen ja moniammatillisen palveluntarpeen arvioinnin saatavuutta
- Päivitetään hoito- ja vanhuspalveluiden myöntämisperusteet, joiden avulla varmistetaan, että ikäihminen saa tarvitsemansa hoidon oikea-aikaisesti ja oikeassa hoitopaikassa
- Tuetaan omaishoitajuutta kehittämällä omaishoidon valmennusta ja päivittämällä omaishoidon myöntämisperusteet asiakasystävällisemmiksi

2. Teknologian hyödyntäminen palvelutuotannossa

- Otetaan käyttöön etähoiva ja etäkuntoutus osana kotihoidon palveluita. Etäpalveluiden avulla voidaan vaikuttaa avopalveluiden kustannustehokkuuteen ja monipuolistaa palvelutarjontaa.
- Lääkkeiden koneellisen annosjakelun käyttöönotto avopalveluissa
- Kotihoidon työn tehokkuuden lisäämiseksi kartoitetaan vaihtoehtoisia toiminnanohjausjärjestelmiä
- Otetaan käyttöön asiakkuussovellus tukemaan asiakkuuksien hallintaa

3. Turvataan ilta- ja yöaikainen hoito

- Käynnistetään ilta- ja yöaikaisen hoidon ja huolenpidon palvelut osana kotihoidon ja kotisairaalan palveluja

4. Gerontologisen sosiaalityön vahvistaminen

- Lisätään hoito- ja vanhuspalveluissa gerontologista sosiaalityötä, jotta erityistä tukea tarvitsevat ikäihmiset saavat apua sosiaalisiin ongelmiin ja erityisen vaikeisiin elämäntilanteisiin.

IV Asumispalveluiden ja elinympäristön kehittäminen

1. Ikäihmisillä on mahdollisuus asua kotona

- Kuntalaisille tiedotetaan kodinmuutostöiden eri avustusmahdollisuuksista kaupungin verkkosivuilla, palvelupisteissä, Nasta-lehdessä.
- Kehitetään ikäystävällisiä koteja (senioriasuminen)

2. Asuinympäristöt ovat esteettömiä, turvallisia ja kauniita ja ne houkuttelevat liikkumaan

- Hissejä rakennetaan hissittömiin asuinkerrostaloihin
- Kaupunkisuunnittelussa kiinnitetään huomiota asuinalueiden lähipalveluihin ja julkiseen liikenteeseen
- Edistetään asuinympäristöjen yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä

3. Palveluasumisen riittävyys ja laatu turvataan

- Palveluasumista lisätään palvelurakenteessa esitettyjen määrällisten tavoitteiden mukaisesti
- Rakentamisessa huomioidaan ikääntyville soveltuvan esteettömän asumisen tunnuspiirteet

4. Tehostetun palveluasumisen riittävyys ja laatu turvataan

- Tehostettua palveluasumista lisätään palvelurakenteessa esitettyjen määrällisten tavoitteiden mukaisesti
- Tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikaishoito toteutetaan kodinomaisesti ja turvallisesti, asukkaiden voimavaroja tukien
- Prosessit ja toimintatavat yhtenäistyvät laatutyön keinoin

5. Terveyskeskusosasto ja kotisairaala

- Terveyskeskusosaston toiminnallinen jako akuutti- ja kuntoutusyksiköiksi edistää potilaslähtöistä hoitotyötä
- Kotisairaalan palvelut ulotetaan koko kaupungin alueelle

Ohjelman toimeenpano ja arviointi:

- Ohjelma on osa kaupungin strategista suunnittelua, toimeenpano kytetään kaupungin talousarviovalmisteluun. Vanhusneuvostolle tiedotetaan ohjelman toteutumisesta.
- Ohjelman arviointi kaupungin hyvinvointityöryhmän toimesta, seurattavat indikaattorit esitetty ohjelmassa

*Kukaan ei voi tehdä kaikkea,
mutta jokainen voi tehdä jotakin;
ja jos jokainen tekee jotakin,
tulee kaikki tehdyksi.*

*Anna muutokselle aikaa.
Ehän mikään voi kasvaa pellossa,
jota jatkuvasti kynnetään.*